

SUMATIF TENGAH SEMESTER (STS) KELAS 7 DAN 8
SMP KATOLIK “ST. YUSTINUS DE YACOBIS”
TAHUN AJARAN 2023 – 2024

MATA PELAJARAN : BAHASA JAWA

KELAS : 7 (TUJUH)

NAMA :

KELAS :

SOAL PILIHAN GANDA BIASA

Pilihlah salah siji jawaban sing bener!

Teks kango soal nomer 1-5

SULING

Suling thethulitan

Awirama kuna

Alelagon kuna

Nganyut-nganyut ngelangut

Endah

Ngresepake

Nanging aku gela, aku cuwa

Wis waleh

Nikmati wirama kuna

Aku bisa nyipta

Lelagon lan wirama anyar

Manut siliring angin

Mekroking kembang

Ombaking segara

Nggawa gingsiran

Angrenggani patamanan

Ngikis pesisir, ngremuk ing karang

Ayo padha lelagon anyar

Wirama anyar

Manut siliring angin anyar

1. Miturut panggurit suling kasebut pindhane (dipadhakake) karo
 - A. geguritan
 - B. lelagon
 - C. tembang
 - D. crita rakyat

2. Ing pungkasanane gatra panggurit duwe karep marang pamaca arupa
 - A. pamenging
 - B. pangajak
 - C. pameling
 - D. panjaluk

3. Gatra "Nggawa gingsiran" jroning geguritan kasebut karepe
 - A. nggawa pitungkas (pesan)
 - B. nyangga sanggan (beban)
 - C. gawe owah-owahan
 - D. ngrakit tembung

4. Tembung **angreggani** jroning geguritan kasebut karepe
 - A. ngebak-ngebaki
 - B. ngendah-endah
 - C. nyuker-nyukeri
 - D. meteng-metengi

5. Jroning geguritan kasebut panggurit nandhingake antarane
 - A. tembung karo lelarikane
 - B. bata karo kekuwatane
 - C. bata karo wewangunan
 - D. tembung karo bata

Teks kanggo njawab soal nomer 6-10

ALASKU SING WIS ILANG

Ing ngendi alasku sing biyen eyup edhum?
 Ing ngendi wit kenanga cepaka kang agenda arum?
 Alasku sing dadi omahe kewan-kewan galak
 Alasku sing dithukuli wit-witan mrajak
 Alasku sing dadi pangayomane manuk prenjak

Samubarang kukila ana
 Samubarang walang ataga
 Urip Tentrem sesandhingan tan ana sing munasika
 Kabeh jalma guyub sepi pamrih mring kinarya
 Saiyeg saeka praya memangun raharjaning praja

Endahing alasku nalika cilikanku
 Saben esuk ocehing kukila edi endah keprungu
 Swaraning saut-sautan manuk tuhu
 Maneka warna woh-wohan bisa dakluru
 Pang-pang garing padha lugur dakluru
 Cukup kanggo mangsak wibi
 Parisuka aneng jiwangga gawe beninge ati

Saiki alasku kuwuwis ilang
 Dadi kampung anyar lan perumahan
 Dadi pabrik, ruko, mall plaza, lan perkantoran
 Hawa resik lan seger wis kelangan
 Angin sumilir wus gumanti polusi keluk kandharaan
 Dhuh Gusti panjenengan paring pangapura
 Dhumateng jalma manungsa ingkang angkara murka

Sumber: *Bunga Rampai Puisi Jawa Modern*

Tresna Sukendro, Surabaya: Pustaka Mandhiri, 2020

6. Irah-irahan geguritan ing dhuwur yaiku ...
 - A. Alasku sing Isih ijo
 - B. Alas sing Wing Ilang
 - C. Alasku kang Sumimpen
 - D. Alasku sing Tansah Dakjaga
7. Geguritan ing dhuwur iku dumadi ... pada.
 - A. 3
 - B. 4
 - C. 5
 - D. 6
8. Tembung eyub edhum ing geguritan kasebut kalebu tembung
 - A. saroja
 - B. entar
 - C. garba
 - D. dasanama
9. Tembung **wibi** ing pada katelu geguritan kasebut tegese
 - A. bapak
 - B. ibu
 - C. simbah
 - D. budhe
10. Sing diluru penulis ing pada katelu geguritan kasebut yaiku
 - A. woh-wohan
 - B. pang garing
 - C. who-wohan lan pang garing
 - D. godhong-godhongan lan woh-wohan

Soal Njodhokake

Jodokna karo pratelan pranyataan sing cocog!

11. Jodhokna struktur fisik geguritan ing ngisor iki karo andharaning sisih tengene!

a. Pamilihing tembung	☐		☐	1. Kanggo nambah wiramane lan kaendahane geguritan.
b. Penganggone majas mentes, lan	☐		☐	2. Tembung sing dipilih padhet, mantesi
c. Penganggone wirama	☐		☐	3. Kanggo menehi pangangen-angene saka panggurit.
12. Jodhokna struktur batine geguritan ing ngisor iki karo katerangan ing sisih tengene!

a. tema	☐		☐	1. Sikape panggurit marang para pamaca.
b. nada	☐		☐	2. Bakune gagasan jroning geguritan.
c. Citraan	☐		☐	3. Tembung sing tegese ora salugune.
d. pesen moral	☐		☐	4. Gegambarane pancadriya jroning geguritan.
e. tembung entar	☐		☐	5. Piwulang kang kinandhut jroning geguritan.

Gatekna pithilan geguritan ing ngisor iki kanggo njawab soal nomer 13-14!

Urip iku Urup

Dening: H. Untoro

Uripe manungsa kadya cakra mangilingan
Ana bungah ana susah
Ana padhang ana peteng
Kabeh wis ginaris mring Hyang Widi
Ora bisa endha ora bisa suwala
Lamun takdhir pan wus teka
Estu wus tinitah
Lamun isih urip kudu obah
Sing sugih kudu loman dana sih
Yen kesrakat sing bisa kuwat mlarat
Aja amung ngumbar sesambat

13. Jodhokna tembung-tembung jroning geguritan karo tegese sing ana ing sisih tengene!

a. kadya			1. sarwa rekasa
b. ginaris			2. kaya
c. suwala			3. seneng menehi
d. loman			4. ditakdirake
e. kesrakat			5. selak/nampik

14. Jodhokna bab-bab sing kudu digatekake jroning nulis geguritan karo andharan ing sisih tengene!

a. diksi			1. pangangen-angen
b. imajinasi			2. gaya bahasa
c. majas			3. pilihane tembung
d. ritmik			4. tegese tetembungan
e. makna sematik			5. tibane swara

Soal Piihan Gandha Kompleks

Pilihèn jawaban sing bener! (Oleh luwih seka siji.)

Teks kanggo soal nomer 14-15

Yen sliramu rumangsa dadi wong Jawa
Geneya akeh sing wani
Mring pituture wong tuwa
Tumindak ora tata nerak angering budaya
Degsiya, adigang, adigung, adiguna

15. Isi kang kinandhut jroning geguritan ing dhuwur yaiku
- A. Wong Jawa akeh sing mbantah marangpituture wong tuwa
 - B. Wong Jawa isih padha tetep nguri-uri marang budaya Jawa
 - C. Wong Jawa tumindake nerak marang angger ugering budaya
 - D. Wong Jawa akeh sing awatak degsiya, adigang, adigung, adiguna

16. Pesen moral kang kinandhut jroning geguritan ing dhuwur yaiku
 - A. Wong Jwa kuwi kudu tansah mituhu mring pituturane wong tuwa.
 - B. Jejering wong Jawa kudu tumindak adigang, adigung, lan adiguna.
 - C. Dadi wong Jawa iku aja nganti nerak mring angger ugering budaya.
 - D. Sabisa-bisane singkirana watak degsiya, adigang, adigung, adiguna.
17. Unen-unen "adigang, adigung, adiguna" tegese
 - A. Wong kang ngendel-ngendelake kesugihane.
 - B. Wong kang ngendel-ngendelake kepinterane.
 - C. Wong kang ngendel-ngendelake kekuwatane.
 - D. Wong kang ngendel-ngendelake keluhurane.

Pilihan Gandha Biasa

Wacanen kang premati tembang macapat "kinanthi" ing ngisor iki kanggo njawab soal

nomer 18-23!

- (1) Dadiya laku rineku
Cegah dhahar lawan guling
Lan aja kasukan-sukan
Anganggoa sawatawis
Ala watake wong suka
Suda prayitnaning batin
- (2) Yen wis tinitah wong agung
Aja sira gunggung dhiri
Aja raket lan wong ala
Kang ala lakurineki
Nora wurung ajak-ajak
Satemah anenulari
- (3) Nadyan asor wijilipun
Yen kalakuwane becik
Utawa sugih carita
Carita kang dadi mijil
Iku pantes raketana
Darapon mundhak kang budi

Sumber: Serat Wulangreh, anggitanipun: Sinuhun Pakubwana IV

18. Tembang Kinanthi kasebut karipta dening
 - A. Mr. yasadipura
 - B. Sinuhun Pakubwana IV
 - C. Mr. Susanto Tirtoprojo
 - D. Nayaka Lelana
19. "Cegah dhahar lawan guling" ing pada kapisan tembang kasebut tegese
 - A. ngurangi mangan lan turu
 - B. ngurangiurip foya-foya
 - C. ngurangi urip seneng
 - D. ngurangi watak angkara murka
20. "Ala watake wong suka suda prayitnaning batin" tegese ukara kasebut yaiku
 - A. wong urip sepisan kudu seneng-seneng
 - B. wong urip prihatin lumrahe waspada
 - C. wong urip iku antarane seneng lan susah kudu seimbang
 - D. wong sing uripe mung seneng-seneng lumrahe kurang waspada
21. Tegese "wong agung" ing pada kapindho tembang kinanthi ing dhuwur tegese
 - A. wong mlarat
 - B. wong kang uripe cukup
 - C. wong sugih
 - D. wong gedhe utawa pejabat

22. Pada katelu saka tembang kasebut wose/isine yaiku
 A. Senadyan wong cilik, yen tumindake becik iku pantes disrawungi.
 B. Nyuda mangan, turu, lan urip kepenak kang bisa nyuda kaprayitnan.
 C. Yen wis dadi wong gedhe (pejabat) aja sombong lan raket karo wong ala.
 D. Kumpula karo wong sing luhur bebudene, awit bisa nular ing tumindakmu.
23. Tembang "Kinanthi" kasebut paugeran guru wilangan lan guru lagune
 A. 12i, 6a,8i, 8a, 8i
 B. 8i, 8i, 8e, 8a, 7a, 8u
 C. 8u, 8i, 8a, 8i, 8a, 8i
 D. 12u, 6a, 8i, 12a, 9a, 9i

Gatekna tembang ing ngisor iki kanggo njawab soal nomer 24-27!

Sinom

Kadi denira Hyang arka,
 Sumunar purnama sidhi,
 Akarya padhanging jagad,
 Sinawang ngelam-elami,
 Pepasren wus pinasthi,
 Jroning endah wanci dalu,
 Nganggit ponang gurita,
 Wahyaning sesanti wengi
 Inggang geleng gumolong sajroning nala.

24. Guru wilangan lan gurulagune tembang ing dhuwur yaiku
 A. 7a, 7i, 8a, 8i, 7i, 8u, 6a, 8i, 11a
 B. 8a, 8i, 8a, 8i, 8i, 8u, 8a, 8i, 12a
 C. 8a, 8i, 8d, 8i, 7i, 8u, 7a, 8i, 12a
 D. 8a, 8i, 8a, 8i, 7i, 8u, 7a, 8i, 12a
25. Adhedhasar ciri-cirine (titikane) tembang ing dhuwur diarani tembang
 A. Pocung
 B. Sinom
 C. Kinanthi
 D. Maskumambang
26. Ngelmu utawa kawruh kang kinandhut jroning tembang ing dhuwur yaiku
 A. wektu kang becik kanggo ngarang tembang
 B. tatacarane nalika ing wayah purnama sidhi
 C. wigatine kahanan kang sepi kanggo dolanan
 D. kegiyatan kang bisa ditindakake nalika wengi
27. Nilai-nilai kautaman kang kinandhut jroning tembang ing dhuwur yaiku
 A. Padhange rwmbulan njalari wong bisa ngarang tembang.
 B. Nalikane wayah purnama sidhi aja padha dolanan ing latar.
 C. Yen ngarang tembang kidung kudune ing kahanan kang sepi.
 D. Kahanan ing wektu purnama sidhi medeni banget.

Soal Njodhokake

Wacan kanggo njawab soal nomer 28-29

Durma

Widadaning budi tulus kang utama,
 Tumindak ingkang becik,
 Nyingkir piala,
 Nyaketi kautaman,
 Aywa darbe manah jail,
 Tan panasbaran,
 Ayo padha marsudi.

28. Jodhokna karo pratelan pranyataan sing cocog!

a. budi tulus	☐	☐	1. tumindak ala
b. piala	☐	☐	2. brangasan
c. aywa	☐	☐	3. seneng maeka liyan
d. jail	☐	☐	4. eklas tumindak becik
e. panasbaran	☐	☐	5. aja

29. Jodokna ukara-ukara iki karo tegese sing ana sisih tengene!

a. Widadaning budi tulus kang utama	☐	☐	1. Nyingkiri tumindak ala
b. Tumindak ingkang becik	☐	☐	2. Tumindak sing apik-apik
c. Nyingkiri piala	☐	☐	3. Ayo padha nggoleki
d. Nyaketi kautaman	☐	☐	4. Ora brangasan utawa panasten
e. Aywa darbe manah jail	☐	☐	5. Nyedhaki tumindak kang becik
f. Tan panasbaran eklas	☐	☐	6. Slamete tumindak becik kanthi eklas
g. Ayo padha marsudi maeka	☐	☐	7. Aja duwe pikiran sing seneng liyan

30. Gatekna tembang macapat ing ngisor iki!

Kinanthi

Padha gulangen ing kalbu,
Ing sasmita amrih lantip,
Aja pijer mangan nendra,
Kaprawiran den kaesti
Pesunen sariranira,
Sudanen dhahar lan guling.

Pilihlah pratelan ing ngisor iki **bener** apa **salah** ngenani isine tembang ing dhuwur!

	Pratelan/Pranyatan	Bener	Salah
a.	Padha asahen atimu supaya pikiranmu bisa landhep.		
b.	Supaya pinter kudu seneng mangan lan seneng turu.		
c.	Sabisa-bisane iwa kepahlawanan kudu tansah diudi.		
d.	Latihen awakmu sarana nyuda mangan lan turu.		
e.	Supaya badan sehat kudu seneng mangan lan ngombe.		
f.	Supaya pikiran bisa pinter kudu gelem nata atine.		